

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankturški pisani ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za tiskarstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, ca. ek. poseb. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3713

Paralelna društva in stanovska organizacija.

V POJASNILO.

Z ozirom na članek »Jasna beseda« v »Učit. Tovarišu« od 15. oktobra ugotavljamo sledeče:

»Učit. Tovariš« je odklonil objavo naše seje z dobesedno motivacijo: »ker po uradniškem zakonu in na osnovi pravil JUU ne morejo obstajati paralelna društva stanovskih organizacij«. Primorane smo bile na neki način obvestiti naše članice, da bomo odslej objavljale seje v dnevnikih. Vsled lojalnosti tega nismo storile potom časopisja, temveč v okrožnici, kjer smo samo ugotovile, da se tako postopa lahko samo s pasivnimi člani. Ta ugotovitev je bila popolnoma brez osti, najmanjše pripombe ni bilo o tem, da ima »Učit. Tovariš« prostora za najrazličnejše objave (insertati, tiskarna itd.), dočim za svoje predplačnike nima niti dveh vrstic. Istotako nismo v okrožnici niti z besedico izrazile svojega začudenja nad vlogo, ki si jo lasti organizacija napram povsem avtonomnemu društvu s tem, da mu odreka pravico do obstoja, sklicujoč se na zakon, ko so vendar za to merodajni drugi faktorji.

Naš program in naše delo pričata, da smo zgolj kulturno društvo z glavnim ciljem delati za izobrazbo med najširšimi plastmi ženstva. V to svrhu združujemo učiteljice vseh kategorij. Taka društva imajo po vseh kulturnih državah, pa jim nihče ne oспорava pravice do obstoja.

Absolutno neresnična je trditev, da posegamo v kompetenco stanovske organizacije. Najodločneje zavračamo tudi očitke, da zanašamo razdor, da cepimo stanovske vrste itd. Naše članice so vse organizirane v JUU in kolikor je aktivnih v organizaciji in stanovsko zavrednih so iz naših vrst.

Če nam more organizacija dokazati najmanjši korak proti njej, smo pripravljene takoj likvidirati. Ravno tako pa tudi me kot samostojno društvo najodločneje odklanjamo vsako vmešavanje v naše pravice in v naše delo, vsako sumničenje, zlasti pa vse lekcije in vsako kuratelo, kajti naše delo je povsem naša stvar.

Spricho dejstva, da smo bile vedno pripravljene žrtvovati po svojih močeh brez ugovora za stremeljenja in institucije organizacije, od katerih po večini ne bomo imele nobene koristi, bi pričakovale od tovarišev, če že ne podpore, pa vsaj razumevanja. Kajti komur je na srcu stvar in ne prestiž, mora brez pridržka priznati, da je društvo učiteljic v korist stanu in narodu.

Odbor društva učiteljic.

»Društvo učiteljic« je poslalo gornji dopis, ki mu naj bodo komentar sledeče ugotovitve:

Nihče ne dvomi več o tem, da niso bile zdrave razmere, ko smo imeli po dvoje in troje stanovskih zastopstev za učiteljska stanovska vprašanja, katero vsakih je nastopalo za interese svojega članstva opredeljujoč jih po strankarski pripadnosti. Se manj zdrava je pa delitev stanovskih zastopstev po spolu, ko so interesi in zadeve vendar povsem skupnega značaja in ni takih razlik, da bi jih ne mogla zastopati skupna organizacija stanu in bi se bilo treba radi tega cepiti.

Z zakonom o uradnikih iz leta 1931. je bila ukinjena razcepljenost po strankarski pripadnosti v stanovskih organizacijah in priznana je bila na podlagi tega enotna stanovska organizacija JUU za celo državo, kot legitimna zastopnica vsega stanu. Za združevanje uradništva raznih vrst je bila predpisana posebna odobritev. Ob sebi umevno so zadevali novi predpisi tudi »Društvo učiteljic v Ljubljani«. »Društvo učiteljic v Mariboru« je že prej likvidiralo.

V 11. številki »Učiteljskega Tovariša« smo neizpodbitno dokazali, da je skupna stanovska organizacija z vsem povdardom zastopala interese učiteljic in vselej v polni meri vršila svojo nalogo in dolžnost.

Istotako pa je opažala, da skuša »Društvo učiteljic« tudi posegati v stanovske zadeve. Tako se je zastopstvo »Društva učiteljic« zgledilo pri takratnemu g. načelniku prosv. odd. banske uprave v zadevi članice skupne stanovske organizacije. Pod okriljem »Društva učiteljic« se je vršilo vzgajanje našega stanovskega naraščaja, kjer so se v srca mladih bodočih kolegij vlagala sledeča zrna: »So res upravitelji, katerim je zelo težko vstreti in ki se samim sebi zde mnogo vzvišeni nad ostalim učiteljskim...« »kljub njegovemu (upraviteljevemu) despotstvu...«

»tudi najbolj sekanten npravitelj...« »občevanja z upraviteljevo soprogo, zlasti če ta ni inteligentna«. Da se je z »Društvom učiteljic« slabila stanovska zavest med članicami JUU kaže tudi slučaj, ko so članice JUU izjavljale »gremo pa k »Društvu učiteljic«, ako vi ne nastopite« — četudi so manjkali še potrebni konkretni podatki za vsak resen nastop.

»Društvo učiteljic« je v momentu, ko je bilo treba ob novo nastalem položaju za vse stanovske organizacije se jasno opredeliti in opustiti stanovske smeri, pričelo kolebati. Na eni strani je po svojem delu in nazivu imelo stanovski značaj, na drugi strani je po izjavah zasledovalo izobrazbo med najširšimi plastmi ženstva (reci učiteljice) oziroma ravnopravnost ženstva, na tretji strani se je pričelo proglašati za kulturno društvo, s stanovsko firmo, na četrti strani je vrglo med učiteljice geslo gospodarske osamosvojitve v obliki ustanovitve lastnega »Doma učiteljic« za starostno preskrbo stanovanjskim učiteljicam, ker od skupnih gospodarskih organizacij »povečini ne bomo imele nobene koristi«, a je ta cilj kmalu izpremenilo in v javnosti razglasilo, da bo »Dom učiteljic« tudi internat za žensko dečo in tudi za neučiteljske kroge.

Cepitev stanovskih vrst v tem pogledu in pod takimi gesli in odtujevanje stanovskih sil pod stanovskimi gesli k nestanovskimi ciljem, absolutno ni upravičena. Namen Učiteljskih domov ni obstojal samo v zavodu za deško učiteljsko dečo, temveč tudi za žensko učiteljsko dečo; Domova nimata v programu samo prenočišče za učitelje, temveč tudi za učiteljice, ki prihajajo v glavna mesta po opravkih; menza v Domu ne bo služila samo učiteljem, temveč tudi učiteljicam; za počitniške tečaje ne bodo dobili prenočišča v Domu samo učitelji, temveč tudi učiteljice; organizacijski prostori skupne stanovske organizacije v Domu ne bodo samo prostori za učitelje, temveč tudi za učiteljice; razne stanovske ustanove, ki bodo dobile streho v Domu, ne bodo služile samo učiteljem, temveč tudi učiteljicam in celotnemu stanu. Idejo stanovanjske učiteljic za starostno preskrbo je »Društvo učiteljic« že samo reduciralo, kakor je razvidno iz zadnjih objav v dnevnikih in jo je pomešalo z neučiteljskimi stremeljenji. In celo ta ideja bi se dala prej realizirati pri skupnem Domu, kakor pa s separatno akcijo. Končno se pa skupna akcija za Domove ni raztezala samo na Ljubljano, temveč tudi na Maribor ter ima v obeh mestih služiti učiteljem in učiteljicam.

Iz stanovskih ozirov tonej cepitev ni bila potrebna, ako je pa potrebna iz nestanovskih, naj se pa to jasno pove, da bodo tudi vse tovarišice na jasnem.

Paralelna društva stanovskih organizacij ne morejo obstajati, nestanovska pod stanovsko firmo pa tudi ne, temveč jim je treba dati jasno označbo, brez stanovskega obležja.

Objave društvenih zadev »Društvu učiteljic« ni odrekalo stanovsko glasilo do nastalega novega položaja, ko ni bilo več mogoče, da postojte še paralelna društva stanovskih organizacij, čeprav je že pred to odklonitvijo »Društvo učiteljic« pošiljalo svoje objave tudi v dnevne liste.

Toda vodstvu sekcije ne gre za prerakanja. Iz gornjih primerov je razvidna kvartnost cepljenja, razvidno pa je tudi, da je cepljenje nepotrebno in da ni v korist stanu.

Casi so preresni in potrebno je, da posveti sekcija vse sile resnim življenjskim vprašanjem ter nedeljeno združi vse sile za skupno razmotrivanje teh vprašanj. Tovarišicam je dana popolna možnost, udeleževati se v okrilju stanovske organizacije in delovati v okrilju skupne stanovske organizacije tudi za sebe. Saj se je moralo »Društvo učiteljic« tudi dosedaj posluževati sreskih društev JUU za propagando, ako se je hotelo uveljaviti. Zakaj bi se potem ne mogle pogovoriti tovarišice o svojih težnjah popolnoma v okrilju stanovske organizacije, kjer so vse in ne le nekatere.

Kar se pa tiče dela in upoštevanja učiteljic v skupni stanovski organizaciji, moramo ponoviti in poudariti že zadnjič omenjeno stališče.

Sekcija ni nikdar zastopavljala interesov učiteljic in se je vedno z vso vnetostjo zavzemala za pravice tovarišic. Ravnopravnost je zagovarjala v zakonodaji in povsod. V organizaciji so imele tovarišice popolno svobodo se legalno uveljaviti. Organizaciji jim nikdar ni odrekla pravice do vseh mest v odborih, celo ponujala jih je, a so se jih na žalost tovarišice branile in jih

odklanjale. Vsak slučaj in pritožbe tovarišic glede postopanja napram njim s strani tovarišev, osobito upraviteljev, je sekcija resno obravnavala in ukrenila potrebno v zaščito tovarišic.

Organizacija sama ni dala nikdar povoda za kako oddvajanje, spustila se je v borbo za pravice učiteljic v najtežjih in najodločilnejših momentih sama od sebe ter so stanovski tovariši sami izdelovali utemeljitve za interese učiteljic.

Dosedaj ni bilo nikogar med tovariši, ki bi onemogočil in preprečeval tovarišicam, da svojo 2/3 večino, na katero se tako ráde sklicujejo tovarišice propagatorice ženskega pokreta, uveljavijo pri sekciji in sreskih dru-

štvi. Izvolijo naj tovarišice, ki bodo voljne prevzeti odgovornost in delo ter bodo spretnješe ter po svoji sposobnosti srečnejše v dosegi uspehov — pa jim bomo hvalečni tudi vsi tovariši za vse, kar bodo storile tudi za nas.

Njihova dolžnost pa bo s tem momentom, da bodo koncentrirale za skupno delo vse stanovske sile pod skupnim okriljem — kakor je to danes naša dolžnost.

Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.

Ivan Dimnik, predsednik. Josip Kobal, tajnik.

Nova organizacija usposabljanja češkoslovaškega učiteljstva za obrtno nadaljevalne šole.

Češkoslovaško ministrstvo prosvete je sklenilo, da otvori v začetku šolskega leta 1931/32. nov tip šole. To so zavodi, kjer se bodo usposabljali učitelji za obrtno-nadaljevalne šole. Po sklepu z dne 22. maja 1931. imajo ti zavodi nalogo, pripraviti slušatelje za praktično poučevanje na vajeniških šolah, to pa ne samo za pouk strokovnih predmetov, ampak tudi za poučevanje predmetov obrtno-gospodarskih. Poleg tega bodo slušatelji poučeni tudi o administraciji in upravi teh šol. V teku teh študij naj bi se tudi usposobili za iniciativno delo v novem poklicu, v poklicu strokovnega učitelja.

V ta namen sta otvorena dva taka zavoda:

a) Prvi pri državni obrtni šoli v Plznu (ta ima namen usposabljanja slušatelje za stavbeno in lesno obrt).

b) Drugi pa na prvi državni obrtni šoli v Pragi (za kovinarske obrti).

Drugi taki zavodi pa bodo otvoreni po oddelkih, oziraje se na druge panoge obrtništva.

Urnik na teh šolah vsebuje 36 učnih ur. Predmeti so razdeljeni tako, da se poučujejo nekateri predmeti za vse slušatelje, za a) in b), drugi predmeti pa bodo razdeljeni po strokah (torej za stavbenike, stavbarstvo, dočim za kovinarje — strojogradbo).

Predmeti, ki se poučujejo na obeh teh šolah na a) in b).

Nauk o vzgoji, metodika na obrtno-nadaljevalnih šolah (tako imenovani vajeniški šolah) in uvod v vajeniško delo 3...3

Nastopi in poizkusi v pouku 4...4

Državoznanstvo in narodno-gospodarstvo 3...3

Organizacija, administracija, uprava obrtno-nadaljevalnih šol, poizkusi o reformi teh šol 1.

Vzgoja obrtnega naraščaja 1.

Solska higiena in higiena v delavnici; prva pomoč pri nezgodah 2.

Metodika poučevanja pismenosti na obrtno-nadaljevalnih šolah 1.

Metode za ponazorovanje, učni pripomočki za obrtno-nadaljevalne šole in risanje na tabli 1...1.

Splošne vesti.

— Popravek. V članku, ki je bil objavljen v 13. številki Učiteljskega Tovariša glede volitev državnih aktivnih in upokojenih uslužbencev, je pomotoma izpadla »Organizacija železniških činovnikov kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana«, ki s vsebino članka popolnoma soglaša.

— Članske izkaze za šol. leto 1931/32. naj nemudoma dostavijo upravi JUU, sekcija Ljubljana sledeča društva:

Krško, Dol. Lendava, Ljubljana — zah. del, Maribor — mesto, Maribor — desni breg, Maribor — levi breg, Murska Sobota, Šmarje — Rogatec, Šoštanj in Mežica (Dravograd). Dostavite je nujno, ker ni mogoče drugače nuditi administracije. Pošiljajte mesečne prijave redno in točno!

Strokovni predmeti za a).

Metodika strokovnega pouka:

1. Za zidarsko, kamnoseško, tesarsko, krovsko in kleparsko obrt 2.
2. Za betonske zidarje (železobetoni), cementarje, pečarje, za izdelovalce šamotnih dečic in zidarje, specialiste za vodnjake 3.
3. Za mizarje stavbene in pohištvene, za strugarje in steklarje.
4. Za ključavničarje stavbene in umetniške 4...4
5. Za soboslikarje, ličarje in pleskarje 4.

Strokovno risanje za strojne ključavničarje 4...4

Delo v delavnici in nadzor nekaterih del v delavnicah 8...8

Strokovni predmeti za b).

Metodika strokovnega pouka za:

1. Za strojne ključavničarje, železostrojarje in sestavljalce strojev 4...0
2. Za livarje in kovače 3.
3. Za strojne ključavničarje, kleparje in instalaterje 4...0
4. Za elektrotehniko in mehaniko 0...5
5. Za kolarje in karoserije 0...3
6. Za avtomonterje in druge 2...0

Strokovno risanje za stavbne obrti 4...4

Delo v delavnicah, kjer se obdelujejo kovine in eskurzije v zavode, kjer se seznanijo s tem delom 8...8

Skupaj v vsakem oddelku 36...36

Pogoj za sprejem v zavod s stavbnim oddelkom je, da mora biti prosilec absolvent višje stavbene šole, dočim pa mora biti prosilec za sprejem v kovinarski oddelk absolvent višje strojne šole. V obeh slučajih se zahteva dvoletna praksa. Slušatelji lahko dobe podporo do 500 Kč mesečno, če se zavežejo, da bodo poučevali na obrtno-nadaljevalnih šolah najmanj 6 let. Na koncu teh študij morajo polagati slušatelji strokovni učiteljski izpit pred posebno izpraševalno komisijo.

Gotovo je, da so ustanovljene te šole samo zato, da se izboljša obrtno-šolsko učiteljstvo. Zato so ustavljeni tudi vsi počitniški tečaji, ki so usposabljali učiteljstvo za obrtno-nadaljevalne šole

Tako bodo učitelji narodnih šol polagoma zamenjani s strokovno naobraženimi silami. Lippert-Kus.

obveščajo, da dobe predpisane tiskovine za prijavo pri odseku za računovodstvo, referatu za civilne in vojaške mirovine, Krekov trg, prtiliče, soba št. 6 v času do 10. novembra 1931, kjer naj se vsi upokoječenci osebno, toda le v tem času, zglase Izven Ljubljane bivajočim upokoječencem se bodo vpslale prijave po pošti. Upokoječencem, kateri so že predložili šolska potrdila za leto 1931/32., teh ni treba ponovno prilagati prijavam. Pravilno izpolnjene in po dveh aktivnih ali upokojenih državnih uradnikih potrjene prijave se morajo takoj vrniti temu odseku. Upokoječencem, ki se ne bodo odzvali temu pozivu, se bodo ustavilo izplačevanje draginjske doklade. Pri tej priliki se vsi upokoječenci ponovno opozarjajo, naj v bodoče javijo vsako spremembo bivališča najpozneje do 10. vsakega meseca, ker se po tem terminu že prično odpošiljati čekovne nakaznice podružnici poštne hranilnice.

Ali ste že naročili pravilnike k zakonu o narodnih šolah, o zdravstvu in maloletnikih, ki so izšli v Učiteljski tiskarni leta 1931?

To je II. zvezek zbirke zakona o narodnih šolah, ki jo izdaja Učiteljska tiskarna. III. zvezek zbirke bo obsegal obči pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

To zbirko mora imeti vsak učitelj in vsaka učiteljica!

Cena broš. 36 Din, vez. v platno 45 Din. Naročite po dopisnici v Učiteljski knjigarni, Frančiškanska ulica 6.